TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 335 | Tarih 16-22 Kasım

Bir insan hakları savunuculuğu kuruluşu olarak, Türkiye'de yaşanan insan hakları ihlallerini yakından takip ediyoruz. Bu çalışma kapsamında, her hafta bir önceki hafta yaşanan insan hakları ihlallerini belgeleyen bir bülten yayımlıyoruz. Ayrıca bu vakalara ilişkin güncel istatistikleri ve kategorilere ayrılmış kaynakları düzenli olarak paylaşıyoruz. Turkey Rights Monitor raporu 335 haftadır kesintisiz yayımlanmakta ve insan hakları alanında çalışan kurumlar, kuruluşlar ve ilgili paydaşlarla paylaşılmaktadır. Güncel bilgi ve istatistiklere web sitemiz üzerinden ulaşabilirsiniz: https://turkeyrightsmonitor.com/

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca, Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla en az 101 kişi hakkında savcılıklar tarafından gözaltı kararı verildi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubunun Ekim 2020 tarihli görüşünde, hareketle bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin yaygın veya sistematik biçimde hapsedilmesinin insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Solidarity with OTHERS tarafından, Temmuz 2016'daki başarısız darbe girişiminden bu yana Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla gerçekleştirilen toplu gözaltıların izlenmesi için ayrıntılı bir veri tabanı oluşturuldu.

20 Kasım: İçişleri Bakanlığının açıklamasına göre, 28 ilde on gün boyunca düzenlenen operasyonlarda 83 kişinin gözaltına alınmasının ardından, Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla 47 kişi mahkemelerce tutuklandı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME

ÖZGÜRLÜĞÜ

17 Kasım: İzmit'te Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in istifasını isteyen bildiriler dağıtan iki üniversite öğrencisi hakkında 'suç işlemeye tahrik' suçlamasıyla hazırlanan iddianame mahkemece kabul edildi; ilk duruşma 15 Haziran 2027'de.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

16 Kasım: DEM parti milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2016'daki darbe girişimine ilişkin Meclis konuşmaları nedeniyle açılan davada Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'e 150 bin lira tazminat ödemesine mahkûm edildi.

17 Kasım: Sözcü TV ve ilgili haber sitesi mahkeme kararıyla kayyım yönetimine alındı; yöneticiler ise henüz hükme bağlanmamış mali iddialara ilişkin soruşturma kapsamında polis tarafından gözaltına alındı.

18 Kasım: Adalet Bakanı'nın muhalefet milletvekili Ahmet Şık hakkındaki suç duyurusuna ilişkin BirGün, Evrensel, 12punto, dokuz8haber, Doğru Haber ve İlke TV'de yayımlanan altı habere Ankara 2. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından erişim engeli getirildi.

19 Kasım: BirGün gazetecisi İsmail Arı, yatırım fonu skandalına ilişkin paylaşımları nedeniyle yargılandığı davada mahkemece beraat ettirildi ve yaklaşık 29 günlük tutukluluğun ardından tahliyesine karar verildi.

ISSN 3118-8524

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

17 Kasım: Tutuklu muhalefet milletvekili Can Atalay'ın serbest bırakılmasına Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından karar verildi; devam eden tutukluluğunun ve milletvekilliği statüsüne yönelik işlemlerin Sözleşme'yi ihlal ettiği tespit edildi.

18 Kasım: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu ve sekiz kişi, CHP'nin 2023 kurultayındaki seçim usulsüzlüğü iddiaları nedeniyle Ankara'daki bir mahkemece iki yıl bir ay hapis cezasına çarptırıldı ve haklarında siyasi yasak kararı verildi; üç sanık beraat ettirildi ve kararlara karşı itiraz yolu açık.

19 Kasım: İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun üniversite diplomasının iptali, cumhurbaşkanı adayı olma yeterliliğini etkileyen ayrı bir davada idare mahkemesince onandı; avukatları kararın henüz resmen tebliğ edilmediğini bildirdi.

KÜRT AZINLIK

16 Kasım: Kürt gazeteci Rabia Önver'e, gazetecilik faaliyetleri ve kamuya açık yorumlarıyla ilgili sosyal medya paylaşımları nedeniyle bir mahkeme tarafından 18 ay ertelenmiş hapis cezası verildi.

19 Kasım: Birleşmiş Milletler uzmanları tarafından, PKK ile barış sürecine ilişkin düzenlemelerde yargısal güvencelerin ve hesap verebilirliğin güçlendirilmesi için Türkiye'ye çağrıda bulunuldu.

CEZAEVİ KOŞULLARI

20 Kasım: Ağır hasta mahpus Evin Zapsu'nun cezaevinde kalmasının tıbben uygun olmadığı yönünde Kayseri Şehir Hastanesi tarafından rapor düzenlendi; başka bir mahpusun ailesinin aktardığına göre rapor adli tıp incelemesine gönderildi.

20 Kasım: Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla tutuklu bulunan 73 yaşındaki ilahiyatçı Mustafa Özönder'in kötüleşen sağlık durumu gerekçesiyle serbest bırakılması için yetkililere çağrıda bulunuldu.

20 Kasım: Açıklanan yeni verilere göre, Türkiye'deki ceza infaz kurumlarında 12–17 yaş aralığında 5.121 çocuğun tutulduğu, bunların 3.809'unun tutuklu ve 1.312'sinin hükümlü olduğu bildirildi.

20 Kasım: Şükran Yıldız'ın, sinir ağrıları ve psikolojik sorunlarına rağmen Alanya Cezaevinde tek kişilik hücrede tutulduğu eşi tarafından bildirildi; Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla verilen mahkûmiyet kararının temyiz incelemesi sürüyor.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

19 Kasım: Yusuf Ahmet Özçiçek tarafından, 8 Kasım'da İstanbul'da başka bir kişiye yönelik polis şiddetini kaydetmeye çalışırken polislerce darbedildiği ve tehdit edildiği, görüntülerin de zorla sildirildiği bildirildi; olayın ardından savcılığa suç duyurusunda bulunuldu.

KADIN HAKLARI

17 Kasım: Şubat 2025'te eski eşini bıçaklayan bir erkeğe Kocaeli'deki mahkeme tarafından iki yıl dört ay hapis cezası verildi ve tahliyesine karar verildi.

21 Kasım: Türkiye Gazeteciler Sendikasının anketine göre, ankete katılan kadın gazetecilerin yüzde 70,9'unun toplumsal cinsiyet temelinde ayrımcılığa uğradığı bildirildi; işyerindeki şiddet ve tacizi bildirmeye ilişkin engeller de katılımcılarca aktarıldı.

TOPLUMSAL CİNSİYET HAKLARI

20 Kasım: Adana'da LGBTİ+ haklarıyla ve 25 Kasım öncesindeki gösterilerle bağlantılı yasaklanan bir toplanma sırasında yaklaşık dokuz kişi polis tarafından gözaltına alındı; 21 Kasım'da yayımlanan haberde bir avukat, gözaltına alınan bir kişinin elinin polis müdahalesinde kırıldığını öne sürdü.

ISSN 3118-8524